

Pedagogická fakulta Brno

Seminární práce
z
Teorie a didaktiky výchovy ke zdraví 2
návrh projektu
LIDSKÉ SMYSLY

16. 12. 2009
5. ročník, 9. semestr
2009/2010

Pavla Pokorná DiS.
174166
KS Učitelství pro 1. st. ZŠ

Práce obsahuje:

Kompletní projekt do předmětu Výtvarná výchova - LIDSKÉ SMYSLY.

U jednotlivých částí (zrak, sluch, čich, hmat, chuť) jsou rozepsány potřebné pomůcky a motivace dětí.

Snažila jsem se vycházet z hodin Prvouky pro 3. ročník z hodin o člověku. Dětem jsem se snažila přiblížit lidské smysly jinak, než-li po stránce anatomické.

Časový úsek: 5 dvouhodinových bloků

1. Východisko:

Inspirace: mezipředmětové vztahy s Prvoukou pro 3. ročník - v kapitole o lidském těle se učíme o pěti lidských smyslech

2. Námět

LIDSKÉ SMYSLY - ZRAK, SLUCH, ČICH, HMAT, CHUŤ

- a) **motivační:** lidské tělo -> poznání lidských smyslů hlouběji, než-li z učebnice, možnost „osahání si“ jednotlivých smyslů
- b) **popisný:** slovní popis jednotlivých smyslů - k čemu nám slouží (viz výuka v Prvouce 3. třída)

3. Motivace

Děti si během tohoto projektu vyzkouší, jak fungují lidské smysly, co vše se dá vnímat zrakem, sluchem, hmatem. Zároveň mají možnost vyjádřit své pocity z hudby nebo vztah k oblíbenému předmětu.

Jednotlivé motivace k blokům - viz bloky samotné.

4. Klíčová slova

- * oči, vidět, dívat se kolem sebe, sledovat, vnitřní zrak, zrakové představy
- * uši, slyšet, poslouchat, ticho, hluk, hudba
- * nos, cítit, čichat, dýchat, vůně, pachy
- * prsty, dotýkat se, modelovat, tvarovat
- * jazyk, chuťové pohárky, chutnat, příchut'

5. Úkol

- viz jednotlivé bloky níže

6. Didaktická analýza úkolu

a) *smysl, CÍL*: Děti si uvědomí, co vše je obklopuje, aniž by to vnímaly. Dokáží dát svým představám a přáním tvar, linii i rozměry.

b) předpoklady žáků i učitele pro jeho úspěšné řešení -> zajímavé téma, které lze probírat i jiným způsobem, než v rámci lidského těla probíraného v Prvouce ve 3. ročníku

- **dispoziční připravenost**: na tento projekt budou žáci připraveni teoreticky z hodin Prvouky, myslím, že pro ně i pro učitele bude velmi zajímavá jeho praktická realizace

- **materiálně technická připravenost**: - viz jednotlivé bloky níže

- **metodicko-organizační připravenost**: uklidnění třídy, přivítání, uvedení do náplně následujících hodin + motivace, samostatná práce dětí s individuálním přístupem učitele, závěr - vzájemné zhodnocení žáků i učitele

7. Popis v časových blocích

- viz jednotlivé bloky níže

8. Forma hodnocení úkolu

děti si své výtvary hodnotí a porovnávají navzájem formou závěrečné prezentace výtvorů za dozoru a možného vstupu vyučujícího (učitel hodnocení koriguje a směřuje, čeho by si žáci měli všimnout nebo zjišťuje, co a jak si představují ostatní)

9. Možné další využití práce žáků, zejména výtvorů

- výkresy i výtvary žáků je možné využít pro školní výstavku k projektu Člověk

- výtvary z části CHUŤ a hlavně průběh hodiny, kdy děti budou ochutnávat přinesené využijeme při přípravě na Školu v Přírodě, kdy jsme sestavovali takový dotazníček pro rodiče o dítěti, kde byla zahrnuta i položka o stravovacích návycích dítěte - s dětmi a poté i s rodiči (v rámci Školy v Přírodě) si budeme povídat o tom, co jejich ratolest jí, co nejí, co smí, co nesmí, na co je alergická apod.

Rozpis: úkoly, motivace a pomůcky k jednotlivým blokům

Blok 1: ZRAK

Pomůcky: vodové barvy, tuž, uhel, pastely (podle toho, co si každý vybere, např. pro kresbu struktury se hodí spíše uhel nebo tuž, při kreslení vesmíru a hvězd volíme vodové barvy nebo pastely)

Motivace: „Rozhlédněte se kolem sebe. Co všechno můžete vidět?...
A teď přemýšlejte co zůstalo vašim očím ukryto, co je vidět pouze pomocí mikroskopu nebo dalekohledu.“
Povídáme si s dětmi co všechno nemůžeme pouhým zrakem zaznamenat i když bychom chtěli vědět jak vypadá např. detail desky pracovního stolu nebo uvnitř listu ze stromu. Stejně tak mohou děti přemýšlet nad tím, jak by mohl vypadat vesmír podle jejich představ, vymyslet vlastní planetu atd.

Děti si zvolí objekt „bádání“ a mohou se s učitelem poradit jaké prostředky by měly volit vzhledem k tématu. Po dokončení práce mohou děti navzájem typovat co vyjadřují práce ostatních. Můžeme se jich také zeptat proč si vybraly právě toto téma.

Blok 2: SLUCH

Pomůcky: pastely; nahrávky relaxační hudby (Enya, Enigma, atd.)

Motivace: „Představte si, že jste tzv. malíři hudby a máte vytvořit obraz hudby.“

Děti si mohou vybrat jestli budou malovat hudební linku, vytvoří obraz místa, kde by tuto hudbu chtěly poslouchat nebo vyjádří pocit z hudby. Při záznamu hudební linky děti dostanou několik papírů formátu A4. Pouštíme několik ukázek a děti mohou, ale nemusí na každou reagovat.

Blok 3:

ČICH

Pomůcky: sklenička od hořčice nebo přesnídávky, gumička, kanava/sítovina, usušené ovoce, zelenina, houby, květiny.

Děti si přinesou z domu již nasušený „materiál“ (nutno informovat dostatečně dopředu) podle toho co jim nejvíce voní. Mohou kombinovat různé ovoce nebo zeleninu s houbami. Stejně tak si každé dítě může vyrobit více voňavých skleniček.

Motivace: „Vytvořte si voňavou skleničku jako dárek pro maminku nebo jako dekoraci do pokoje. Zkuste poskládat nasušený „materiál“ tak, abyste mohli cítit všechny vůně naráz.

Děti si mohou samy nakreslit nebo napsat nálepku na skleničku.

Po uspořádání ovoce/zeleniny si děti mohou gumičkou připevnit sítovinu/kanavu, aby se vůně mohla uvolňovat nebo naopak uzavřít víčkem, aby vůně vydržela co nejdéle.

Blok 4: HMAT

Pomůcky: noviny, látky, plastelína

Děti si mohou vybrat, jestli budou modelovat oblíbený předmět nebo část svého těla.

Varianta A)

Motivace: „Představte si hračku, kterou máte nejraději, nebo předmět, který má nějaký zajímavý tvar (hrnek, kniha, hudební nástroj atd.)
Pokuste se vymodelovat z novin, látky nebo plastelíny vámi vybraný objekt. Můžete modelovat přesně podle pravdy, nebo navrhnout jak by předmět podle vás vypadal ještě lépe.“

Děti mohou využít novinový papír třeba při modelování knihy.

Varianta B)

Motivace: „Pokuste se z plastelíny vymodelovat svůj nos, rty nebo ruku. Snažte se modelovat co nejvěrněji, aby pak ostatní mezi jinými poznali právě váš výtvar.“

Odvážnější děti mohou modelovat se zavázanýma očima, aby tak lépe vnímaly pouze hmatem.

Blok 5: CHUŤ

Pomůcky: klovatina, jednotlivé složky vybraného jídla přinesené dětmi

Děti si dopředu promyslí, které jídlo mají nejraději a přinesou si např. koření na své oblíbené jídlo.

Motivace: „Představte si prostřený stůl, jaké jídlo by na něm nemělo chybět?“

Část jídla děti namalují, pak obrázek potřou klovatinou a „dolepí“ zbytek nebo koření.

Např. Kuře s rýží: kuře se musí namalovat, rýži můžeme nalepit

Pizza: celou pizzu lze namalovat a na ni nalepit koření

Pokud si děti vyberou jídlo, které nemohou nalepit, poradíme jim třeba zeleninovou oblohu nebo vyzdobit talíř a ubrus.

Po dokončení každý ukáže svůj prostřený stůl a může vysvětlit co vytvořil a proč mu chutná právě toto jídlo.